

Zelo človeški, zelo božji (4) – »Mi« kot habitat kreposti

Naše hrepenenje, da bi bili boljši, črpa iz vzdušja, v katerem živimo, in obenem uspeva v odnosu z drugimi.

9. Okt. 2023

Bog ne živi sam. Je družina, Trojica oseb, združenih po ljubezni; neizčrpen vir življenja, studenec, ki se nenehno razdaja. Vsaka božja oseba živi svobodno in popolnoma za drugi dve ter gleda nanju v radostni

odvisnosti. V našem Bogu, je zapisal Benedikt XVI., so trije načini bivanja: »*Biti-za* (Oče), *Biti-iz* (Sin) in *Biti-z* (Sveti Duh)«. ^[1] In prav takšna logika odseva tudi v vsem, kar je prišlo iz njegovih rok. Na prav poseben način v človeku. Da: življenje Trojice je vtisnjeno v globino našega bitja. Naše bivanje je pristno človeško in pristno božje samo takrat, ko se odvija skladno s temi trinitaričnimi koordinatami občestva: *iz* Boga in *iz* drugih, *z* Bogom in *z* drugimi, *za* Boga in *za* druge.

Vrvohodec

Vse kreposti, tudi najmanjša ali najneznatnejša med njimi, so usmerjene v rast občestva z drugimi. Res je, da nas kreposti, kolikor nam omogočajo neko obvladovanje določenih razsežnosti nas samih, delajo močnejše. Med seboj se prepletajo in nas vodijo k temu, da vedno bolj uresničujemo svojo

istovetnost. Vendar ne stremijo k individualni popolnosti, kajti sreča nikoli ni samostojna pot. Kreposti nas naredijo sposobne »izražati ljubezen: ravno tisto ljubezen, v kateri človek-oseba postane dar in s pomočjo tega daru uresniči sam smisel svojega bivanja«.^[2] Pristine kreposti ne dosežemo mimo drugih ljudi ali *navkljub* drugim. Prej kot to vodi pot v obratni smeri: je pot rasti v svobodi za druge; v svobodi, ki nam daje, da se zavežemo, da se razdamo ljudem okoli nas. Krepost je navsezadnje v *posedovanju samega sebe, da bi se mogli izročiti*. To je resnična moč, resnična sposobnost.

Predstavljajmo si vrvohodca, ki se polagoma pomika naprej po visoki vrvi, medtem ko ga spremljajo vznemirjeni pogledi gledalcev. Dan za dnem opravlja isto pot, od enega do drugega konca vrvi. V njem prihaja do prepletanja drznosti in opreznosti: boji se padca, vendar

obenem uživa v višini in tveganju. Poskuša preseči svoje meje in njegov cilj od njega zahteva temeljito urjenje. Potrebuje neko spretnost, ki jo bo dosegel le, če bo dan za dnem premagoval vrtoglavico in ponavljal vajo brez prestanka. Podobno bomo morali tudi mi, da bi postali krepostni ljudje, na primer urejeni ali hvaležni, premagovati svoj odpor, za kar je potreben čas in vaja. Katera je naša motivacija za to, da pospravimo svoje stvari ali da se prijazno zahvalimo? Samo če vemo, da nas na začetku in na koncu vrvi čaka nekdo, ki ga imamo radi, osebe, ki to od nas potrebujejo, se splača tvegati in se podati nad praznino. Ne želimo doseči le neke individualne harmonije ali popolnosti. Vsem krepostim je skupno neko obzorje odprtosti za druge; so osebne, istočasno pa vključujejo občestveno razsežnost in utrjujejo vezi z drugimi ljudmi.

Biti-iz: dar odvisnosti

Nekatere knjige oziroma priročniki za samopomoč človeku ponujajo nasvete za življenje v miru s samim seboj ter srečo enačijo z izpolnjenim in neodvisnim življenjem: kakor da bi bila odvisnost od drugih nekaj frustrirajočega in ovira za osebni razvoj. Če pa svoj pogled usmerimo v Sveto Trojico, razumemo, da je v resnici drugače. Kot prvo, Bog Sin izhaja iz Očeta in od njega prejema vso svojo bit. Na podlagi tega sinovstva Jezus v vsem in z veseljem izpolnjuje Očetovo voljo (prim. Jn 4,34). Na analogen način velja tudi za nas kot božje ustvarjenine – in še toliko bolj, če smo prejeli krst, ki nas včleni v Jezusovo življenje –, da ima naše bivanje sinovski značaj. Življenja ne dajemo sami sebi. Sem so nas privedli drugi, ne da bi nas predtem poznali. In iz teh sinovskih oziroma hčerinskih odnosov – smo božji otroci in otroci svojih staršev –

izhajajo vsi drugi človeški odnosi: ker smo sinovi in hčere, smo bratje in sestre in smo družina.

Na ta način v globini človeške osebe odkrijemo neko radikalno odvisnost. Naše bivanje se razvija *iz* Drugega in *iz* drugih. To dejstvo je še posebej opazno, ko pomislimo na zakonsko ljubezen, ki pomeni življenje v popolni združenosti z drugo osebo in tolikšni *odvisnosti* od medsebojne naklonjenosti, da brez te osebe ne moremo živeti. Potreba po drugih torej ne zaduši svobode; nasprotno, človeka naredi dragocenejšega in ga vodi k polnejšemu veselju.

Zavedanje, da sem prejel ljubezen in da jo lahko vračam, navda življenje s smislom.

Poleg tega je kreposti mogoče pridobivati le v okolju odnosov: habitat oz. življenjski prostor kreposti lahko opišemo z besedo »mi«. Naša notranja razpoloženja se

oblikujejo ob stiku z drugimi. To počnejo starši, ko svoje otroke učijo določenih načinov obnašanja: »Otrok, zahvali se«, ali: »daj stvari na svoje mesto«. Ljudje rastemo po zaslugi prejetih nasvetov, pogovorov, ki razum razsvetlijo s trdnimi načeli. In ko ta načela prenašamo v življenje, se oblikujejo kreposti in to nam pomaga razumeti, kje je *dobro* in kako ga doseči.

Na tej poti se učimo tudi ob zgledu ljudi, ki nas obdajajo. Krepostno vzdušje v družini ali na delovnem mestu je gojišče vrlin. Žal pa se dogaja tudi obratno: kjer je vzdušje zanemarjeno, je osebna rast otežkočena. Ob skromnosti domačega ognjišča se otroci učijo zmernosti; skrbna mati bo svoje otroke naučila ceniti drobne reči. Enako velja med prijatelji, sodelavci in v vsaki človeški skupnosti. Del naše evangelizacijske naloge je, da okoli sebe ustvarjamo okolje, ki

pomaga odkrivati in rasti na ta način. Cerkev to počne tako, da nam kot zgled daje življenja svetnikov: tam ne gre za teorijo, ampak za kreposti, utelešene v konkretni osebi; tam vidimo, da je zares mogoče dopustiti, da Bog in drugi vstopijo v naše življenje.

Biti-z: veselje ob spremljanju

Sveti Duh, ki izhaja iz Očeta in Sina, je ljubezen, ki je podeljena in poslana človeštvu ter želi *biti-z* nami.^[3] On je »neizčrpni vir božjega življenja v nas«, ^[4] tistega življenja, ki se lahko razvija le v obliki medosebnega občestva. Tako je: ljudje ne bivamo kar tako, ampak *so-bivamo*; naše življenje pomeni *biti-z* ljudmi okoli nas. Samo tam, kjer je občestvo, je življenje. Vezi, ki jih vzpostavimo z drugimi, so marsikdaj tista sila, ki omogoča našo lastno osebno rast.

Čeprav nam nekateri načini mišljenja in življenja v današnjem

času ponujajo lik neodvisnega in v nekem smislu samozadostnega človeka, nam božja beseda govori, da nismo brodolomci, ki svoje dni preživljajo v osami, ampak ljudje, ki druge potrebujejo. Sveti Pavel Korinčane spominja, da so vsi del ene in iste enote: »Vi pa ste Kristusovo telo in vsak zase del telesa« (1 Kor 12,27). Povezujejo nas močne niti milosti in ljubezni, tudi s tistimi, ki so živeli pred nami, in s tistimi, ki nam bodo sledili na poti k Bogu. Tako pravi Katekizem Katoliške cerkve: »Najmanjše od naših dejanj, ki ga storimo v ljubezni, ima odmev v korist vseh znotraj tiste solidarnosti z vsemi ljudmi, živimi in mrtvimi, ki temelji na občestvu svetnikov.«^[5]

Boljši ljudje bomo postali v tolikšni meri, kolikor bomo pomagali drug drugemu, iz in z drugimi.

Na poti pridobivanja kreposti nismo sami. Kot je zapisal sveti Jožefmarija, »nihče ni prosti verz [...], na neki

način si pomagamo ali pa si škodujemo. Vsi smo člani iste verige.«^[6] Spominjal se je, kako so se otroci pogosto kratkočasili s postavljanjem gradov iz igralnih kart: tiste karte so slonele druga na drugi in skupaj so se podpirale. Na prvo vrsto so polagali še druge karte, ki so se opirale na tiste pod njimi; tako so postopoma nastajali zelo krhki gradovi, ki so se ob vsaki napačni potezi zlahka porušili. Podobno je tudi naše življenje preplet odnosov in srečanj, pomeni *biti-z drugimi*: »Vaša vzajemna slabost je tudi opora, ki vas drži pokonci [...], kot se podpirajo tudi karte, ki se opirajo druga na drugo.«^[7]

Pravi vir veselja je, ko čutimo bližino ljudi, ki nam nudijo svojo podporo in ki jih tudi mi podpiramo. Spremljati druge in imeti nekoga, ki te spremlja, je značilnost resnično krščanskega življenja. Pomislimo na emavška

učenca: če ne bi srečala tistega skrivnostnega popotnika, ki jima je odprl oči, bi ostala zaprta v svoji zmedenosti (prim. Lk 24,13-17). Ko nam ob strani stojijo drugi, nas to spodbuja, da gremo naprej; oni nas bodo znali podpreti ali dvigniti. Ko drugim pomagamo doseči najboljšo različico samih sebe, storimo ravno to, kar je storil Jezus z dvema učencema, ki sta odhajala iz Jeruzalema. Če smo obdani z ljudmi, ki nas imajo radi in se nanje zanesemo, potem nam je naša rast olajšana.

Vse kreposti imajo značaj odnosnosti, tudi tiste, ki se zdijo bolj individualne. Srčnost in zmernost nas na primer prav tako usmerjata k drugim: omogočata nam, da dobro, ki smo ga odkrili, delimo z drugimi. Kreposti odpirajo vrata velikodušnemu srečanju in nam olajšajo razdajanje samega sebe. Ni človeka, ki bi bil kreposten, vendar

zaprt v samega sebe: to bi bila zgolj navidezna krepost. V resnici »ni nobene kreposti, ki bi dopuščala sebičnost; vsaka krepost vedno vodi k dobremu za našo dušo in duše tistih, ki nas obdajajo«. ^[8]—

Biti-za: veselje služenja

Oče je izvor trinitaričnega življenja. Vse v njem je podaritev Sinu, polnost, ki z materinsko rahločutnostjo gre in zastonjsko izroči vse, kar ima (prim. Mt 23,37; Ps 131,2). To božje očetovstvo je vir vsakega očetovstva (Ef 3,15), dar, ki ga Bog zaupa vsakemu izmed nas, da bi bili tudi mi vir življenja v drugih. Vsi smo poklicani biti očetje ali matere: učenec je *sin* svojega učitelja, prijatelj je *oče* in *sin* drugega prijatelja itd. Vsi smo otroci in hkrati postajamo zrele osebe, kolikor se pripravljamo na to, da bomo očetje ali matere, vsakdo skladno s svojo osebno poklicanostjo.

Vsak človek resnično najde samega sebe šele takrat, ko mu uspe izstopiti iz svoje zaprtosti in se podariti drugim. Drugi vatikanski koncil na več mestih potrjuje, kakor bi poudarjal za naš čas še posebej aktualno sporočilo, da človek »ne more v polnosti najti sam sebe razen z odkritosrčno daritvijo samega sebe«.^[9] Le tako smo resnično srečni. Podaritev lastnega življenja drugim »je tako učinkovita, da jo Bog nagradi z veselja polno ponižnostjo«.^[10] Veselje *biti-za* druge pa se kaže v konkretnih dejanjih izročitve samega sebe, služenja, razumevanja. Vsak dan se nam ponuja množica priložnosti: ko se naglo odzovemo in nekomu naredimo uslugo, ko usmiljeno presojujamo ravnanje drugih, če smo ljudje, na katere je v stiski vedno mogoče računati ... Takšen je bil življenjski slog prvih kristjanov, tako presenetljiv za pogane, ki so govorili: »Poglejte, kako se imajo radi [...], pogledajte, kako so

pripravljeni drug za drugega
umreti.«^[11]

Tudi Marija misli na druge v popolni samopozabi: zna skrbeti za Elizabeto v njeni nosečnosti, v Kani poskrbi za srečen potek svatbene gostije, na Kalvariji z vso vedrostjo spremlja svojega Sina v bridkih trenutkih ... V njej »najdemo gotovost in tudi moč, da bi še naprej prinašali tolažbo njenega Sina tistim, ki jo potrebujejo«.^[12] Vsa milost in krepost Kristusove Matere se velikodušno razliva na druge, kajti za tiste, ki hočemo hoditi za Jezusom, se vsako dobro spreminja v dobro za vse ljudi.

José Manuel Antuña

^[1] Joseph Ratzinger, *Fe, verdad y tolerancia*, Sígueme, Madrid 2005, str. 214.

- [2] Sv. Janez Pavel II., Avdiencia, 16. 1. 1980.
- [3] Prim. Rihard Svetoviktorski, *De Trinitate*, III, 2-4.
- [4] Frančišek, Splošna avdiencia, 8. 5. 2013.
- [5] *Katekizem Katoliške cerkve*, št. 953.
- [6] Sv. Jožefmarija, *Božji prijatelji*, št. 76.
- [7] Sv. Jožefmarija, *Pot*, št. 462.
- [8] Sv. Jožefmarija, *Božji prijatelji*, št. 76.
- [9] Drugi vatikanski koncil, *Gaudium et spes*, št. 24.
- [10] Sv. Jožefmarija, *Kovačnica*, št. 591.
- [11] Tertulijan, *Apologeticum*, 39, 1-18.
- [12] Fernando Ocáriz, Sporočilo, 29. 4. 2020.

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sl-si/article/zelo-
cloveski-zelo-bozji-4-mi-kot-habitat-
kreposti/](https://dev.opusdei.org/sl-si/article/zelo-cloveski-zelo-bozji-4-mi-kot-habitat-kreposti/) (4. Avg. 2025)